

Fél évszázad a főiskoláért

Ma köszöntik Moholi Károly professzort

máshonnan jöttem. A berlini udvari szabó varrta a ruhámat, jó karban voltam, fiatal, aki mindent kibír. Idehaza nem várt senki, csak magamra számíthatam. Gyularemétén rövidített képzéssel parasztfiatalokból neveltünk tanítókát. Kánikulában és fagyban is működött az iskola."

Hamarosan visszakért Szegedre, 1950-ben már a földrajz tanszék docense. Részt vett a megyei termelőszövetkezeti mozgalom kiépítésében, és éveken át tanácsadóként dolgozott. A tudásvágy bejárta vele egész Európát és az Amerikai Egyesült Államokat. Általános gazdasági földrajzzal, hazánk gazdaságföldrajzával és a világ országainak regionális földrajzával foglalkozott.

„Engem minden érdekel egy-egy ország gazdaságával

kapcsolatban. A diákjaim jól tudják, nálam nem lehet blöffölni, mert a számok és adatok megőrzésére kiváló a memóriám. Legkedvesebb kutatási területem a Duna-Tisza-köze homokos vidékének vizsgálata. Régebben elparentálták a tanyát, én viszont soha nem írtam olyat, hogy a tanyai életmódnak és a kisgazdaságnak vége volna. Mindig azt vallottam, hogy ezen a rendkívül változatos talaj- és viszonyokat mutató területen a gépesített kisüzemi módszer a jövő."

A mezőgazdasági termelést közvetlenül szolgáló kutatások mellett Moholi Károly főiskolai tankönyvek írásából is kivette részét. Legjelentősebb munkájából — Magyarország gazdaságföldrajza — a leningrádi Gercen egyetem hallgatói is tanulnak. Munkásságát több kitüntetéssel ismerték el, tavaly Április Negyediké Erdemrendet kapott. Ma a potsdami főiskola rektora a Karl Liebknecht Emlékéremet adja át.

„Mindig azt vallottam, hogy az értelmiségnek szüntelenül kell figyelnie a világban lejátszódó politikai és gazdasági folyamatokat. A tájékozottság igényére és a haza szeretetére neveltem a tanítványaimat. Engem az antvilágban erősebben készítettek a nemzet értékeinek megbecsülésére, s ezt a fajta hazaszeretetet szerettem volna átplántálni a diákságba."

Dlusztos Imre

Milyen a közlekedési helyzetkép?

A legújabb tapasztalatokról

— 2665 esetben röttünk ki helyszíni bírságot.
— Ez összesen elég sok pénz lehet.

— 700 ezer forint.
— Tapasztaltam, hogy egy-egy esetben a rendszámot is leveszi a rendőr. Ezt mivel lehet „kivívni”?

— A forgalmi engedély érvénytelensége miatt 29. gépjárműnek vontuk be a hatósági jelzését, a rendszámát. Műszaki hiba miatt akkor vesszük le, ha a jármű részvétele a közlekedésben közvetlen balesetveszéllyel jár. A forgalmi engedélyt bevonják akkor is, ha a használatba vett autót nem íratják át a törvényes határidőn belül. Olyan is előfordult, hogy három közbeeső eladói is volt egy gépkocsi esetében — átírás nélkül.

— Emlegette az ittas vezetőket. Hány jogosítványt vontak be emiatt?

— 67 vezetői engedélyt vontunk be, 62-t ittaság miatt, ötöt azért, mert lejárt.

— Tudtommal a tilos jelzésen való áthaladás miatt is többször intézkedtek.

— Fényképezőgéppel 43 ilyen szabálytalanságot rögzítettünk. Ez is jogosítványbevonással és ötezer forintig terjedő pénzbírsággal jár. Sajnos lépten-nyomon ta-

pasztalható, hogy a közlekedési lámpáknak nincs tekintélye. Sokan — főleg fiatal motorosok — tudatosan megszegik ezt a szabályt.

— Legtöbbször a magángépjárművekről beszélünk. Mi a tapasztalatuk a közlekedéssel?

— Itt is előjönnek a gazdasági problémák: a szállítóvállalatok, termelőszövetkezetek gyakran üzemeltetnek járműveket olyan állapotban, amilyenben nem szabadna. Főleg a pótkocsikkal van sok bajunk. Részben megértjük a gondokat, de vannak alapvető követelmények, amiket be kell tartani.

— Az ellenőrzéssorozat tapasztalatai alapján milyen képet rajzolna közlekedésünkről?

— A negatív jelenségeket erőfeszítéseink ellenére sem sikerült visszaszorítani. A fokozott ellenőrzések idején állományunk döntő többsége közterületen teljesített szolgálatot, s ez a rendőri jelenlét megfelelő visszatartó erőt jelentett a szabálysértésektől. Arra azonban természetesen nincs mód, hogy állandóan ennyi rendőrünk legyen az utakon. Másrészt pedig az is elgondolkodtató: az emberek tudták, hogy ellenőrzések vannak, látták a rendőröket az utcákon — mégis ennyi hiányosságot, szabálysértést tapasztaltunk. Akkor milyen lehet egyébként, máskor a helyzet?

Balogh Tamás

Propagandisták vizsgálja

Három évvel ezelőtt új hiszen jó képzési lehetőséget egyetemi képzési formát indult az MSZMP Csongrád Megyei Bizottságának Oktatási Igazgatóságán. Az úgynevezett integrált propagandistaképzés lényegét így foglalta össze a most

végzett, 16 fős csoport osztályfőnöke, Bálintné Dancsó Mária: a marxizmus három alkotórészét, a filozófiát, a politikai gazdaságtant és a munkásmozgalom történetét nem évenkénti kurzusokra bontva, hanem ötvöze tanulják a hallgatók, az egyes területeket történetiségében, összefüggéseiben vizsgálták tanulmányaik során. A felsorolt tárgyak kiegészültek pedagógiai, pártoktatási, pszichológiai és módszertani ismeretekkel is, azzal a céllal, hogy sokirányúan képzett propagandisták kapcsolódhassanak be a politikai és pártoktatásba. A felkészítés sikerét segítette a HungarHotels Vállalat pártszervezete is,

Tegnap, szerdán délután a Tisza Szállóban már az általános összegezésre került sor. A HungarHotels párt-, KISZ- és szakszervezeti vezetői arról számoltak be, mit adott dolgozóiknak ez a több hónapos képzés, míg az oktatási igazgatóság tanárai a hároméves tanfolyam tapasztalatait gyűjtötték össze. Az osztályfőnök véleményét így mondta el: ez az oktatási forma nagy hiányt pótol, hiszen ma még kevés jól képzett, fiatal propagandista kapcsolódik be a pártoktatásba. Ami pedig az új módszert illeti — sokkal inkább biztosítja az összefüggések áttekinthetőségét, és problémacentrikusságra nevel.

Ez lesz a kilencedik!

A KISZ Csongrád Megyei Bizottsága az idén immár kilencedik alkalommal rendezi meg a dolgozó fiatalok megyei kempingtalálkozóját. Most a Mindszenti Lenin Tsz strandfürdője ad otthont a természetjárás, a sport és turisztika fiatal híveinek június 17. és 19. között.

A találkozó résztvevői 5—5 fős női és férficsapatok lehetnek megyénk üzeméi, vállalatai, szövetkezetei képviselőit. Június 17-én, pénteken 10 órától délután 2 óráig építhetik majd fel sátorárukat az odaérkezők, és délután 3-kor már tájékozódásifutó-versenyen mérhetik össze tudásukat a csapatok. Néhány program a sok közül: az első nap este főzőversenyyel egybekötött vacsora, más-

nap városismereti vetélkedő, és természetjáró akadályverseny. A Szombat esti láz díszkört, szépségversenyt, humort és tábornézet ígér. Vasárnap a fakultatív sportversenyek döntői, amikor is kiderül, hogy a hölgyek közül ki a legamoznabb. A fiúk pedig Toldi Miklós-versenyen mérkőznek majd meg egymással. Természetesen lesz még csónak- és szkandervenseny, pancsiparti, kispályás focimeccs is. A találkozót vasárnap délelőtt fejezik be.

A versenyszámokban jeleskedő első három tárgyjutalmat és vásárlási utalványt, az 1—6. helyezett pedig elismerő oklevelet kap. A benevező csapatok részvételi hozzájárulása 300 forint, mely összeg tartalmazza a háromnapos für-

dőbelépőt, az étkezést, a táborhelyet és a kulturális programokon való részvételt. A péntek esti vacsorafőző verseny kelleit a résztvevőknek maguknak kell biztosítani, úgy, ahogy a Mindszentre és visszautazás költségeit is.

A szervezők kéri az üzemi, vállalati, szövetkezeti ifjúsági szervezetek, szakszervezeti bizottságok, gazdasági vezetők támogatását, mely biztosíthatja, hogy minél több fiatal vehessen részt ezen a találkozón. A csapatok nevezési lapjaikat legkésőbb május 31-ig küldjék el a KISZ Csongrád Megyei Bizottságának címére: Szeged, Komócins Zoltán tér 1., 6720. A pénzbevezetés határideje — amely csekken történik — június 10.

Új film

Szines, szinkronizált angol film. Írta: Rospo Palenberg. Fényképezte: Philippe Rousselot. Zene: Junior Homrich, Brian Gasooigne. Rendezte: John Boorman. Főbb szereplők: Charley Boorman, Powers Boothe, Meg Foster, Dira Pass.

Így szokott ez lenni. Az emberiségben előbb-utóbb föltámad a lelkiismeret. Rendszerint későn. Az utólagos szánom-bánom persze lehet igen hatásos is, nincs viszont az a bűn, ami ettől meg nem történtté, sőt feledhetővé válna.

Miért is állna másképp a dolog éppen az indiánokkal? Akinnek kiirtásáról sorrendre készülnek a már-már önostorozó filmek — a rossz lelkiismeret darabjai. (Elég akár a néhány hónapja játszott — lapunkban utólagos polémiát is kiváltott. — A miszió című alkotást említeni.) Az indiánok világa persze jelentheti egyúttal a mindenkorí romlatlan és elcsúszott ós-világ sűrített valóságát is, a tovatűnt tiszta édent, a „nemes vadembernek” a nyugati irodalomból több száz éve ismert kliséjét és hasonlót. Minden efféle film, helyesen írja a Soreen International, „egyenest az idealistákhoz szól, akik sajátjakká civilizációnk elvesztett ártatlanságát és akik szeretnek hinni abban, hogy vannak titkok, melyek helyettesíthetik az elvesztett bizalmat? Titkok bizony vannak (mondjuk az Amazonasnál jóval közelebb is), idealisták, ha fogyóban is, nemkülönben. A civilizáció elvesztett ártatlansága viszont John Boorman jóvoltából, most egy olyan Jókait tökéletesen megszégyenítő ősrömantikus, mitológikus

mesefilmben tárul elénk, hogy a valóban remekül „megcsinált” produkció a téma eredendő drámaiságának éppúgy szükségszerűen hiányával kell legyen, mint az akár legcsekélyebb mértékű hitelességnek, motivációnak, dramaturgiai következetességnek. Nem is nagyon törekedik a Smaragderdő egyébre, mint az egyedülállóan egzotikus környezetben az igazság helyett egy tíz éve az indiánok által elrabolt kislány keresése ürügyén, sorsának bizonyos állomásait fölmutatva, szívbe markolóan illusztrálni fenti tételeket a Föld legmegközelíthetlenebb részén, az Amazonas vidékén forgatott eredeti helyszíneken. A kőkorszaki, prehistorikus ösökrét folytatott küzdelmet persze nemcsak a rossz lelkiismeret ügyesen meglovasgolóható üzlet lehetőségé, de jó adag misztérium is inspirálja: „ők meg tudják, amit mi elfelejtettünk” — olvashatjuk a bombasztikus népszerűsítő föliratot legvégül, közölvén még, hogy 4 millió indián élt valaha arrafelé, ma pedig mindössze 120 ezer a számuk.

Amit az indiánok — sőt, kisebb mértékben általában az ősiségben élő népek — ellen elkövettek, az természetesen vérlázító és iszonyatos, lehangelő és igen sok mindenről árulkodó egyszerű. Csakhogy — túl azon, hogy az indiánok ugyan tényleg tudhatták azt, amit mi már elfelejtettünk, de mi közben egyebek mellett megtanuljunk gőzgépet, lézert, még hasonlót csinálni — az ily könnyesordító, érzelgős romantikával történő közelítés kulisszái mögött nem árt olykor bepillantani. Nosza. „A tengerpart felől váratlanul egy fehér ember

kezelt, aki Boorman készülő Smaragderdő című filmjéhez keresett szereplőket a guarani indiánok között. Aki hajlandók voltak annak a feltételnek is eleget tenni, hogy meztelenre vetközzenek, azokat szerződtek, a felnőtteket 25, a gyerekeket 15 dollárnak megfelelő összegért. A törzsfőnök tiszttségéhez méltatlannak érezte az ilyesmit, ő nem ment el, de a falu lakosságának körülbelül a fele, mintegy 30-40 ember jelentkezett... Az indiánokat ezzel teljesen kizökkentették eredeti életformájukból, a szerepjátszásért adott busás honoráriummal alaposan megzavarták a világról és a munkáról kialakított elképzeléseiket... Az egyik család vadászpuskát vásárolt, a harmadik egy lemezjátszót egyetlen lemezzel, amelyet addig hallgattak, míg tönkre nem ment a lemez is és a készülő is. A sáman pedig egy láda nádpálínkat vett, és elő nem bújt kunyhójából addig, amíg egy csepp is maradt az italból... Boorman munkatársai egész törzseket meg tudtak vásárolni, felbomlasztották megszokott életmódjukat, olyasmit játszottak el velük a hitelesség látszatát keltve, ami valóban nem jellemző rájuk. Még állatokban is kárt tettek: mint hallottam, kölcsönkérték az egyik állatkerttől egy óriásigtyót, s a forgatás során úgy megsebesítették, hogy megdöglött. A kutatók munkáját lehetetlenlenné tették. Úgy éreztük, mintha egy sáskahad járt volna előttünk.” (Boglár Lajos: Kutatás a nagyfilm árnyékában — Mozgó Képek, 1988. május).

Ennyit az agitációk hátteréről.

Domonkos László